

פרוטוקול מס' 477

מישיבת ועדת העבודה
מיום ו', כ"ז בניסן תשל"ז - 15.4.1977, שעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל - אלמוזלינו - היו"ר
פ. גרופר
ל. דיציאן
מ. דרובלס
י. דרניצקי (יודין)
ה. זיידל

מוזמנים:

י. נחמן - הוועד הפועל של ההסתדרות
י. ערד - המוסד לביטוח לאומי
א. נשבן - משרד האוצר
מ. בוטון - המוסד לביטוח לאומי
ד. בלסמן - המוסד לביטוח לאומי
ש. קפיטובסקי - המוסד לביטוח לאומי
ש. גוברמן - משרד המשפטים
י. כפלאוי - משרד העבודה
א. נויבך - משרד האוצר
ח. פרבר - צה"ל
י. שפרא - צה"ל
צ. שניידר - צה"ל
ב. גרינברג - משרד הבטחון
סא"ל הרשקו - צה"ל
י. אליאסוף - יועץ משפטי לוועדה

י. נוראל

מזכיר הוועדה:

א. עצמון

רשמה:

סדר היום: המשך הדיון בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 30), תשל"ז-1977.

1453

(נתקל ביום 8.6.77)

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבל:

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 29), תשל"ו-1977

אני מקדמת בברכה את האורחים שלנו.
הצעת חוק זו הובאה לידיעת שר העבודה יום לפני החפזותה של הכנסת. אי אפשר ביום אחד לגמור את הדיון בהצעת חוק זו. על כן הממשלה פנתה ליושב-ראש הכנסת ובקשה שועדת העבודה תעבוד על החוק בפגרה ולהביא אותו לקריאה שניה ושלישית עוד בכנסת הזאת. עפ"י הוראתו של היו"ר הכנסת אנחנו מכנסים את ועדת העבודה למספר ישיבות. הזכות נתונה בידי היו"ר לכנס את הוועדה ולסיים נושא מסויים. אני מניחה שהממשלה תבקש כינוס מיוחד של הכנסת להביא את החוק לקריאה שניה ושלישית.

הזמנו היום את נציגי ההסתדרות ונציגי לשכת התאום. משום מה נציגי לשכת התאום לא הגיעו. אנחנו רוצים לשמוע הערות והשגות לחוק זה ולאחר מכן נחיל במלאכה ובדיונים.

הייתי מבקשת ממר בוטון במספר מילים

להגיד מה מגמת הצעת החוק הזו.

מ. בוטון:

הדברים החשובים והעיקריים שאנחנו

מגישים בהצעת חוק זו הם אלה: - (1)

מציעים לבטל את חוק שירות מילואים תגמולים במתכונתו הנוכחי שקיים מ-1952 ולשלב את ההוראות בחוק הזה בשינויים המחוייבים כך שזה יהיה ענף מענפי הביטוח הלאומי. היות וכל הזמן המוסד ביצע את החוק הזה אין סיבה שיהיו שני חוקים נפרדים. ולהיפך, הדבר הזה הקשה על ביצוע יעיל של החוק. רוצים לעשות אותו כפרק נוסף נפרד במוסד לביטוח לאומי שבו יאומצו הוראות חוק שירות מילואים בשינויים המחוייבים. (2) עם ביטול חוק שירות מילואים יעברו כל הזכויות והחובות של קרן השוואה למוסד. הקרן היתה קרן עצמאית היתה אישיות משפטית נפרדת. אין לזה משמעות היום כי המוסד למעשה מבצע, וכל החובות והזכויות של הקרן יעברו למוסד.

(3) לפי חוק שירות מילואים תגמולים

היתה מועצה מיוחדת. מאחר ולמוסד יש מועצה משלו, היתה מחשבה שאותה מועצה של המוסד תייעץ גם בעניינים של חוק שירות מילואים. בדיונים שקיימנו סוכם שנקים ועדה ציבורית מיוחדת לענף שירות מילואים כמו לגבי ענף ביטוח אבטלה. הועדה הזאת תייצג את כל הגופים שיש להם ענין בענף המיוחד הזה והיא תפעל כועדה מייצגת לשר העבודה אלא שהמעמד שלה יהיה מעמד עצמאי.

(4) הוראה נוספת חשובה - אנחנו מציעים

לקבוע הבטחת תגמולים לכל אדם שמשרת במילואים אף אם לא היה עובד לפני צאתו למילואים. זאת באים לקבוע כעקרון כללי שכל מי שיוצא לשירות מילואים, אפילו אינו עובד, או עובד עצמאי יקבל תגמול מילואים בשיעור מינימום של 50% מהשכר הממוצע במשק.

(5) לפי החוק הקיים שר העבודה היה רשאי

להקפיא בזמן חרום את פעולות קרן השוואה ואז הקרן לא היתה משלמת אלא הצבא. לפי הקונצפציה היום המוסד יהיה אחראי לחשלום הגימלאות למשרתים במילואים גם בעיתות חרום והכספים יהיו מכספי המוסד. אבל כדי שהענף יכסה

מ. בוטון:

את עצמו וכדי שאפשר יהיה לשלם, מוצע שכל גרעון שיווצר בענף הזה יכוסה מאוצר המדינה. מציעים הוראה, לפיה, בשעת חרום שר הבטחון יקבע שזה שעת חרום, אז הצבא ישלם מקדמה אחידה לכל מי שמתגייס לצבא בשיעור של 50% מהשכר הממוצע במשק והמוסד יחזיר אחר כך לצבא את הכסף שהוא שילם. וכאשר איש המילואים ישתחרר יושלם לו לפי מה שמגיע לו. כלומר, הצבא ישמש כעין סוכן תשלומים של המוסד כדי למנוע את התופעות שהיו במלחמת יום הכפורים ששילמו תשלומי כפל או שאנשים לא קבלו. זה ימנע מצב שצה"ל שילם לפי מצב משפחתי וכיו"ב. יהיה תשלום אחיד.

(6) הוראה נוספת חשובה - לפי המצב כיום המדינה לא שילמה עבור העובדים הקבועים שלה לקרן השוואה אלא שילמה לעובדים שלה את הגימלאות לא לפי החוק אלא לפי התקשי"ר. היא גם לא נהנתה מהחזר תגמולים ע"י המוסד. אנחנו מציעים שדין עובדי המדינה לענין קרן השוואה יהיה כדין כולם.

אנחנו מציעים שהמדינה, כפי שהיא משלמת בכל ענפי המוסד, היא גם תשלם לענף הזה ותהיה כדין כל ענף אחר במשק.

(7) מוסיפים הוראה שהחוק לא יחול על משמר הכנסה. אבל מי שאינו עובד או עובד עצמאי הוא יצטרך לשלם דמי ביטוח לפי ההכנסות שלו, או לפי המינימום.

(8) אנחנו רוצים להשיג הסדר שהמוסדות להשכלה גבוהה המוכרים ישלמו את התשלומים שהסטודנטים חייבים למוסד ושהם יגבו חזרה מהסטודנטים. כיום חובת התשלום היא על הסטודנט. הם לא כל כך הסכימו. הסעיף שמוצע בחוק זה רק סמכות לעשות את זה בתקנות. יש נושאים אחרים שיש להתאים את הוראות החוק לחוק המוסד לביטוח לאומי כמו במקרה של פטירה וכיו"ב.

(9) הוראה נוספת שהיא מאד חשובה והיא ענין הסיוע המשפטי. אנחנו מציעים להוסיף הוראה לפיה תהיה סמכות להתקין תקנות בדבר מתן סיוע משפטי בתביעות שהמוסד צד להם באמצעות הלשכות המשפטיות שקיימות היום בשינויים שיקבעו בתקנות. הכוונה לקבוע בתקנות מבחני הכנסה אחרים מאלה שקיימים היום בחוק הסיוע המשפטי. היום רק מי שיש לו הכנסה נמוכה זכאי לקבל סיוע משפטי מהמדינה. אנחנו מציעים לתת סמכות לשרים להתקין תקנות לענין זה. למשל, אולי לפטור אותם לגמרי ממבחן של הכנסה. אחת הקונצפציות היתה שעצם התשלום בביטוח הלאומי קונה לאדם זכות לקבל סיוע משפטי. בקשר לתקנות - נצטרך להתייעץ עם האוצר ולהביא את זה לאישור הכנסת. המימון של הסיוע המשפטי יהיה ע"י המוסד ונחיל אותו בהדרגה באזורים שונים בארץ.

י. נחמן:
ההסתדרות מברכת על הצעת חוק זו. הדברים נידונו בפורומים שונים וההסתדרות הסכימה לכך שיוקם ענף חדש במוסד לביטוח לאומי שיטפל בתשלום למשרתים במילואים. אולם יש לי הערה: - בחוק הקיים ישנו סעיף 31 שהועתק לחוק הזה ומספר הסעיף הוא 127פג. הסעיף אומר כך: מעביד ועובדיו, או מעביד בלבד, שנהגו לשלם תשלומים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה או לקופה או לקרן כיוצא באלה, יהיו

י. נחמן:

המעביד והעובד הזכאי לתגמול לפי חוק זה, או המעביד בלבד, הכל לפי הענין, חייבים לשלם חשלומים לאותה קופה או לאותה קרן בעד פרק הזמן שהעובד שירת במילואים, כאילו העובד לא שירת במילואים והוסיף לעבוד.

זו אחת ההוראות החשובות שמטרתה לשמור על רציפות זכויותיהם של העובדים בקרן בה הם היו מבוטחים לפני שהגיעו למילואים. כל ביטוח בתגמולים נובע מהסכם עבודה. הסעיף הזה בא לחייב את המעביד או העובד, הכל לפי הסכם העבודה, להמשיך ולשלם הכל כפי שנהגו לעשות לפני ששירת במילואים - זה חשוב מאד. והנה בא סעיף 9 ובו נאמר כך: - אחרי סעיף 191 לחוק העיקרי יבוא:

191א. השר ושר האוצר רשאים בנסיבות מיוחדות בשעת חרום לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר מתן פטור מלא או חלקי למעבידים מתשלום דמי ביטוח או הפרשות לקופות גמל, או בדבר הסדרים אחרים לענין זה, ובדבר דרכי השמירה על הזכויות הסוציאליות של העובדים המשרתים במילואים; כוחן של תקנות מכוח סעיף זה יפה על אף האמור בסעיף 127פג, בפרק ח' או בתקנון של קופת גמל.

אנחנו מתנגדים לזה מפני שיש לנו נסיון לא טוב לאחר מלחמת יום הכפורים. היו בעיות רבות בענין זה. נמצאו הסדרים מסויימים כדי להקל על מעבידים אבל לא נמצאו הסדרים להבטיח את זכויותיהם של המבוטחים. אנחנו טוענים שהמוסד לביטוח לאומי צריך לבוא במקום המעסיק בכל אותה הקופת חירום. כשם שהוא משלם דמי לידה וכיו"ב הוא צריך להפריש תנאים סוציאליים לקופות גמל. זה יפגע בעובדים אם בתקנות יוכלו לקבוע אם המוסד ישלם לקופות הגמל או לא. במה שנוגע לקופות גמל הסעיף הזה לא צריך לקבוע.

לגבי עקרת-בית - נאמר פה עוזרת בית. קודם כל זה טוב שהיא נכללת בלי תשלום דמי ביטוח.

לענין הסיוע המשפטי - ההסתדרות תבעה במשך שנים רבות את הענין הזה, הענקת סיוע משפטי למבוטחים. אנחנו ערים לעובדה שהמוסד לביטוח לאומי כאשר הוא מופיע בבתי-דין לעבודה, ישנם עורכי-דין שזו מלאכתם. עובדה היא שהעובדים עצמם אינם יכולים להתמודד ולהכין את הטפסים. ההסתדרות תבעה, כפי שהמוסד מממן את המשכורת של אותם עורכי-דין שמופיעים בשמו, כך שיממן באותה המידה את המבוטחים עצמם לגבי תביעותיהם שלהם. המוסד עשה מספר צעדים לגבי הנהגת הסיוע המשפטי והכשיר מספר עורכי-דין ע"י קורס מיוחד. אבל מה שנאמר בחוק זה לא מספק.

בתיקון מס' 17 נאמר: - אחרי סעיף 233 לחוק העיקרי יבוא: 234(א) השר בהסכמת שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר מתן סיוע משפטי בתובענות בבית הדין לעבודה שהמוסד הוא צד בהן.

(ב) הסיוע המשפטי יינתן באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הפועלות לפי חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972 ולפי הוראותיו והוראות התקנות לפיו, הכל בשינויים שייקבעו בתקנות לפי סעיף קטן (א).

י. נחמן: (ג) בתקנות לפי סעיף זה מותר לקבוע שהסיוע יינתן בהדרגה לפי אזורים, לפי סוגי תובענות או לפי כל טיווג אחר.

אנחנו תובעים שייקבע בחוק הזכות לקבל סיוע משפטי ללא תשלום ושזה לא יישאר לתקנות. כלומר, שהזכות לקבל סיוע משפטי מהמוסד ללא תשלום אין להשאיר לתקנות. כמו-כן צריך לקבוע בחוק קריטריונים הרבה יותר מפורשים ולא לקבוע את זה בתקנות. מדובר גם בעלי יכולת מכיון שמדובר פה בביטוח ולא בנזקקים. המדובר הוא באנשים בעלי יכולת שהיו מבוטחים וצריכים לממש את זכויותיהם ובגלל זה הם זקוקים לעורך-דין. זה ההבדל הגדול שמבחן ההכנסה אינו קובע יותר. זה היה המו"מ עם המוסד לביטוח לאומי שכל מבוטח יוכל לקבל את הסיוע הזה בראש מורם. הענין הזה עלול להביא להפליית מכיון שכתוב לפי אזורים ולפי סוגי תובענות. זה לא ילך. מדובר בביטוח סוציאלי ופה אנחנו צריכים להיות מאד זהירים כאשר עושים דבר כזה.

מ. בוטון: גב' נחמן העלתה שתי בעיות, ענין של שעת חרום וענין של הסיוע המשפטי. בסעיף 31 שהיה קיים העברנו את ההוראה הכללית שהעובד והמעביד צריכים להפריש גם כאשר האדם משרת במילואים. מה אנחנו מציעים בסעיף 9? - איננו באים לפגוע מהוראה זו, אבל לאור לקחי מלחמת יום הכפורים אנחנו אומרים לגבי שעת חירום רשאים לקבוע השרים בתקנות הסדרים אחרים שיבואו לפצות את המעבידים ואת קופות הגמל תוך שמירה על זכויות העובדים בשעת חירום. המדינה פיצתה אחר כך את המעבידים והחזירה להם בדרך של שיפוי. גם קופות הגמל קיבלו.

י. נחמן: הפיצוי לא ניתן בעד חשלום לקופות הגמל אלא לביטוח הלאומי.

מ. בוטון: היתה מוטלת על המעביד חובה להפריש לקופת גמל. אם הוא לא הפריש אפשר היה לחבוע אותו.

י. נחמן: היו בעיות בענין זה.

מ. בוטון: הכוונה היתה לשחרר את המעבידים מתשלום עבור העובדים שלהם בזמן של שירות ממושך. היו הסדרים אחרים לפצות את קופות הגמל. אני לא חושב שקופות הגמל או המוסד ייפגעו מזה אלא זה בא למצוא דרך בעתות חרום שלא יהיה נטל מכביד על העובדים או המעבידים.

היו"ר ש. ארבלי: אני רוצה שיהיה ברור שקודם כל צריך להבטיח את הזכויות הסוציאליות של העובד בתקופת שירותו שהן לא תפגענה.

מ. בוטון: זה כתוב פה.

היו"ר ש. ארבלי: זה לא כתוב פה.

היו"ר ש. ארבלי:

דבר שני - כדי להבטיח שהזכויות האלה לא תפגענה קופות הגמל צריכות לקבל בתקופה הזאת שהוא לא עבד. שלישית - כיצד לפצות את קרנות הגמל על התקופה הזאת הן לגבי ההפרשה של המעביד והעובד, תמצאו סדרים מיוחדים אבל כל זה צריך לבוא לביטוי כאן. את העקרונות יש לקבוע פה.

א. נויבך:

אנחנו בנושא הזה התלבטנו בענין הבטחת זכויות סוציאליות בשעת חירום מכיון ש-(א) לא ברור מה תהיינה בעתיד תקופות החירום, חודש, חודשיים או 15 חודשים. איננו יכולים היום להגיד דבר כזה. (ב) לא ברור איך בחקופת חירום ננהג בענין של שכר, האם ישלמו תשלום מלא או תקבע תקרה לתשלומי שכר? (ג) איזה מהדברים שנכללים פה זה כולל הבטחת חופשה, זה לא רק תשלום לקופת גמל. לא יכולנו להגיע לכלל הסכמה מה נכלל בזה בהבטחת זכויות סוציאליות. לכן נקבעה המסגרת הזאת. הרעיון ליצור טכניקה שהתשלומים השוטפים לקרנות הגמל בחקופות רגיעה יהיו קצת יותר והם תיצורנה מעין קרנות בשעת חירום כדי שיוכלו לכסות חלק מתקופת החירום. אי אפשר להגיד היום מה תהיה בעתיד תקופת חירום האם חודש חודשיים או יותר? - אם זה יהיה ארוך יותר אינני יודע אם היא תוכל לעמוד בזה כי הבעיה היא לא רק תשלומים לקופות הגמל אלא זה כולל כל מיני דברים אחרים כמו חופשה שהמעביד משלם. יש מערכת שלמה של זכויות סוציאליות.

ב. גרינברג:

אני רוצה להסביר מה היה הרקע - אחרי מלחמת יום הכפורים רואה חשבון אחד הגיע בג"ץ נגד שר הבטחון וטען שהמעבידים נשאו בתשלומים סוציאליים כבדים שלא היו מסוגלים לעמוד בהם וחלק מהמעבידים קיבלו פיצוי ממשד האוצר. הדבר הזה איננו מעוגן בחוק. הוא שאל: על סמך מה פיצה שר האוצר חלק מהמעבידים על סכומים ששולמו כתשלומים סוציאליים? - לכן סברנו שהדבר הזה צריך להאמר במפורש שמסמיכים את שר האוצר או גורם ממשלתי אחר לעשות הסדרים מיוחדים על-מנת לפצות את המעבידים על התשלומים שלהם לקופות הגמל למען הבטחת זכויות סוציאליות לעובדים, תשלום לביטוח לאומי ומס מקביל. יחד עם זה באו לכלל ביטוי הרצון להבטיח רציפות זכויות סוציאליות של המגוייסיים. כלומר, שהדבר הזה לא יפגע בזכותו של העובד המגוייסי לביטוח סוציאלי ולכל הזכויות שלו הסוציאליות עקב חברותו בקופת גמל. יכול להיות שצריך להכניס מספר שינויים לנוסח כדי להבהיר היטב הרצון, להבטיח את רציפות הזכויות של העובד.

היו"ר ש. ארבלי:

יש שוני רב בין דבריו של מר גרינברג לבין מה שאמר מר נויבך. אנחנו לא נוכל בשום אופן להשלים עם העובדה שיהיה שוני, גם מבחינת השכר וגם מבחינת התנאים הסוציאליים בין זה שהולך לחזית לבין זה שנשאר בעבודה. כל עוד בשעת חירום לא פגעו בזכותו של עובד רגיל אין שום הצדקה לפגוע בזכותו של אותו אדם שהולך לשרת במילואים. אין זכות מוסרית לדבר הזה. יש להבטיח את שתי הנקודות האלה. אלו עקרונות שצריך לקבוע אותם פה. לגבי השאלה כיצד לפצות את המעסיקים - את זה אפשר לעשות בתקנות.

ג. יודין:

הסעיף הזה שעליו מדברים יש בו סטייה עקרונית מהמדיניות שנקבעה ומקיימת זה שנים רבות בישראל. העקרון קובע שעובד בשירות לא מפסיד והכוונה לא רק משכרו אלא גם תנאים סוציאליים שזה חלק אינטגרלי משכרו.

י. דרניצקי (יודין):

דבר שני - כאן יש נוסח חד-צדדי. אני כמעט לא זוכר מקרה שיש לו נגיעה לזכויות עובדים שהשר יהיה רשאי לעשות דברים מבלי התייעצות עם ההסתדרות או גורם שמייצג את העובדים, לתת העדפה למעבידים. אני לא מתעלם מכך שבתנאים מסויימים כפי שקרה בעקבות מלחמת יום הכפורים, יכול להיות מצב שהמעבידים יעמדו בנטל כבד. יש מעבידים שבשבילם תקופת מלחמה זה גריפת זהב. הכוונה לשקף את המצב המציאותי במשק ובחברה מבלי לסטות מעקרון התחיקה שלנו.

י. נחמן:

כאשר מדובר על רציפות זכויות הכוונה שהתקופה לפני השירות במילואים והתקופה שלאחר השירות במילואים תתחברנה. למה לא ליישם את הרעיון הזה על קרן ההשוואה שקרן ההשוואה תבוא במקום המעביד. אם צריך יותר כסף שישלמו לקופות הגמל את מה שמגיע. צריך להזהר מהוראה כזאת כי בסופו של דבר היא תפגע בכל העובדים. היום המצב הוא יותר חמור לאור הגנת השכר. מצד אחד אתה אומר למה קופת-הגמל לא תבעה? - מצד שני אין ממי לקבל, ומצד שלישי קופת הגמל צריכה לשלם בין שהיא גבתה ובין שלא גבתה.

היו"ר ש. ארבל:

העקרונות צריכים לבוא לביטוי כאן. ואילו הוראות טכניות יהיו בתקנות, כמו מי יכסה? אבל זה צריך להיות בהתייעצות עם ההסתדרות ובאישור ועדת העבודה של הכנסת. זכותו של העובד שהולך לשרת במילואים בתקופת תירום צריכה להישמר גם לגבי הזכויות הסוציאליות: שנית - על-מנת לא לפגוע בזכויות הסוציאליות שנמצאות בתוך הקרן, הקרן צריכה לקבל את מה שמגיע לה בתקופה הזאת. אם הדבר הזה ייעשה מהמעביד בצורה זו או אחרת או הממשלה רוצה לסייע לו עבור אותה התקופה - בבקשה. אינני מתנגדת. מה שאני רוצה הוא שהעובד לא יפגע בתקופה הזאת וכך אותה הקרן שצריכה להקנות לו את הזכויות האלה.

ל. דיציאן:

זה לא יכול ליפול על שבמו של המעביד, כי מפעל אחד נפגע ומפעל שני לא נפגע. זה צריך ליפול על כלל הציבור.

היו"ר ש. ארבל:

לגבי המעביד ירצו לפטור חלקית יפטרו, או לשפות אותו בצורה זו או אחרת - יעשו את זה. אבל אני רוצה להבטיח שני דברים עקרוניים אלה.

ל. דיציאן:

כל עוד אין לנו הצעה מאיך המעסיק יקח את הכסף לפצות, אנחנו לא יכולים להחליט על הנקודה הזאת.

היו"ר ש. ארבל:

אני קובעת היום שני עקרונות: - (1) שזכותו של העובד לא תפגע כאשר הוא משרת במילואים בשעת חירום. (2) אותה הקרן שמבטיחה את הזכויות גם היא לא צריכה להיפגע.

פ. גרופר:

זה צריך להיות ביחד.

ל. דיציאן:

צריך למצוא דרך כדי שהעובד לא ינזק אבל מצד שני איננו יכולים באופן שרירותי להטיל את זה על המעסיק.

ב. גרינברג:

החיקון המוצע בא לשחרר את המעסיק.

הי"ר ש. ארבלי:

לגבי המעסיק - יביאו לנו הצעה מאיך להקל עליו.

מ. דרובלס:

כאשר יביאו את ההצעה לגבי המעביד אז נוכל לקבל את העקרונות שאת הצעת ביחד.

ה. זיידל:

יש פה אי-הבנה. מה שאמרה היושבת-ראש לגבי הבטחת הזכויות הסוציאליות של אותו אדם המשרת במילואים ולגבי הרציפות של הפנסיה - מדובר רק על אלה שמבוטחים בקרנות. כי חקציבית אין בעיה. לגבי השאלה מי ישלם? - אני מביין שהנקודה הזאת עוד תובא כאן. אני מביין שהמגמה היא לשחרר את המעביד.

א. נויבך:

כאשר מדובר על זכויות סוציאליות, יש כמה אלמנטים של זכויות סוציאליות. לגבי פנסיה זה דבר אחד. השאלה אם מתכוונים לכלל הזכויות הסוציאליות שהמעביד מפריש. למשל, אדם שנמצא בשירות מילואים הוא מקבל חופשה בזמן שירותו, האם הוא צריך לקבל בנוסף לזה חופשה מהמעביד?

י. נחמן:

זה מגיע לו גם היום.

א. נויבך:

ישבנו עם קופות הגמל והסתבר לנו שיש בעיה בהגדרה מהם זכויות סוציאליות, זה

משתנה ממעביד למעביד.

הי"ר ש. ארבלי:

כנהוג באותו מקום עבודה שלו.

א. נויבך:

למשל, ביטוח מנהלים - האם גם את זה צריך לשלם? - לכך אני מציע שלא נקבע סופית.

הי"ר ש. ארבלי:

אנחנו מדברים על עקרונות.

פ. גרופר:

אי אפשר לקבל החלטה על חלק אחד של הסעיף והחלק השני לא מעניין אותנו. יש כאן מסכת אחת. אם רוצים לקבוע פה עקרונות לגבי העובד באותה נשימה צריך לקבוע מאיפוא, איך ומה? - לכך אני מציע שלא נקבל היום החלטה חלקית אלא נקשור את זה כהחלטה אחת.

הי"ר ש. ארבלי:

אנחנו עדיין לא מחליטים על נסוחים. בדברים האלה שהחלטנו זוהי דעתי ודעת כל הוועדה. לקפח אותו לעומת אותו עובד שאינו הולך מי שהולך לשרת במילואים, לא צריך למילואים.

פ. גרופר:

אני מבקש שתהיה זו מסכת אחת. מדוע אומרים שיש כאלה שמתעשרים?

הי"ר ש. ארבלי:

יש הרבה מעסיקים שנפגעו קשות במלחמה.

יש כאלה שמתעשרים בלי מלחמה.

פ. גרופר:

היו"ר ש. ארבלי:
נקודה ראשונה - לשמור על זכותו של העובד שהולך לשרת במילואים. (2) שמירת הזכויות האלה בקרנות הגמל. (3) לפטור את המעביד חלקית או מלא. (4) מניין תבוא ההשלמה הזאת שצריך לשלם - אלו 4 הנקודות שהסעיף הזה צריך לתת ביטוי. אם יש צורך בתקנות זה צריך להיות בהתייעצות ההסתדרות ובאישור ועדת העבודה של הכנסת. תביאו לנו נוסח בהתאם לדברים האלה.

מ. בוטון:
לגבי חוק הסיוע המשפטי זהו חוק שקובע באופן מפורש דרכי פרוצדורה, איך מקבלים סיוע משפטי - וזה היקף רחב מאד שגם כלולים בו הנושאים של המוסד לביטוח לאומי, גם נגד המוסד. אלא מה? - בחוק הסיוע המשפטי לא נותנים לכל אדם ללא מבחן הכנסה אלא יש מבחן הכנסה. נותנים רק לאלה שזקוקים לזה לפי מבחן הכנסה מסויים. השאלה באיזה מידה אנחנו יכולים לאמץ את מבחן ההכנסה שיש בחוק הסיוע המשפטי היום, ולתת את זה בלי מבחן הכנסה. על זה היו ויכוחים בין האוצר והמוסד וזה בא לועדת השרים. ועדת השרים החליטה שבשלב זה לא נחליט על סדר עדיפויות אלא נשאיר את זה לתקנות מתוך מגמה שמבחן ההכנסה יהיה יותר ליברלי מאשר החוק הזה.

ש. גוברמן:
לגבי הטענה של גב' נחמן בעניין ההדרגתיות אילו היינו רוצים להפעיל את ההוראה הזאת היום כפי שהיא מוצעת פה אי אפשר היה לבצע את זה כי הלשכה אינה מאורגנת לקלוט את כל האנשים שרוצים לבקש סיוע משפטי. לכן מבחינה מינהלית גרידה יש לעשות את העניין הזה בהדרגה. העקרון, בסופו של דבר, שהסיוע הזה יגתן לכולם אלא ההפעלה תיעשה בהדרגה ולפי כושר הקליטה של לשכת הסיוע המשפטי.

היו"ר ש. ארבלי:
אם העקרון הוא כללי אלא שיופעל בהדרגה, זה משהו אחר.

י. נחמן:
עד כמה שידוע לנו בדיונים שהתנהלו במועצת המוסד לא דובר על מבחן הכנסה לגבי המבוטחים של המוסד. אין להשאיר לתקנות סמכויות לשרים לקבוע מבחני הכנסה. צריך לעמוד על העקרון שמדובר פה במתן סיוע משפטי ללא תשלום לכל המבוטחים. אם אין אפשרות של הפעלה בבת-אחת, תחילו קודם בנפגעי עבודה בכל הארץ.

מ. בוטון:
זה תלוי בכח-האדם שיש בלשכות הסיוע המשפטי.

היו"ר ש. ארבלי:
לגבי הסיוע המשפטי - המוסד חייב לתת סיוע משפטי לכל המבוטחים ללא הבדל בהכנסה או אבחנה אחרת. התשובה שניתנה פה שאמנם הכוונה היא כללית אבל צריך להפעיל בהדרגה הן לגבי סוגי התובענות והן לגבי אזורים. אנחנו נצטרך להחליט אם צריך לעשות אבחנה לגבי אזורים או רק לגבי סוגי התביעה?

ש. גוברמן:
בסעיף 20 כתוב שההחייבות של הממשלה להפעיל את כל הוראות החוק הזה פרט לסיוע המשפטי כי זו שאלה של תקציב.

מה יעשה אדם שיהיה זקוק לסיוע משפטי?

ה. זיידל:

כפי שקיים היום.

מ. בוטון:

אם דרושה לכם תקופה, נדחה את הביצוע אבל שהסיוע יהיה כללי לכולם. מוטב מאשר לחלק את זה לסוגים ולאזורים. מתי

היו"ר ש. ארבלי:

שהתחולה תהיה לתקופה יותר מאוחרת התכוונתם לתת את הסיוע המשפטי?

במרוצת השנה הבאה.

א. נויבך:

חלק רצינו להכניס ב-1977 וחלק ב-1978.

מ. בוטון:

אני מציעה לדחות את הביצוע ל-1978 ולהחיל את זה על כולם בלי שום מבחנים.

היו"ר ש. ארבלי:

בדיון שהיה בוועדת השרים לענייני חקיקה חלק מהשרים טענו שיהיו כל מיני טרדנים

א. נויבך:

שיעשו את זה אם לא יהיו מבחנים.

שיקבעו כללים סטנדרטיים. מי שירצה לקבל יקבל ומי שלא ירצה לא יקבל.

היו"ר ש. ארבלי:

תביעות טורדניות לא מקבלות סיוע.

ש. גוברמן:

תדחו את הביצוע ובלבד שיתקבל דבר מושלם.

היו"ר ש. ארבלי:

שיהיה ברור שאנחנו רוצים להוסיף דבר חשוב. היתה עמדה, שהיא לגטימית, שאולי אין הצדקה לתת לאנשים שיש להם יכולת כספית, סיוע משפטי ע"י המדמנה.

מ. בוטון:

הוא ממילא משלם עבור הסיוע שהוא צריך לקבל אותו. נתחיל לקרוא את הסעיפים.

היו"ר ש. ארבלי:

מ. בוטון:

כפי שהסברתי בתחילה עושים פרק של חוק המוסד לביטוח לאומי וכל ההוראות הכלליות

סעיף 1:

של החוק יחולו גם על פרק זה.

"מילואים" - זה אותו הדבר.

הגדרות:

מקסימום התגמול - השנה זה 7,100 ל"י, 236 ל"י ליום. "מינימום התגמול" אנחנו מחילים את כל תוספות היוקר שחלות לאחר שנת הכספים גם על מינימום התגמול. היום זה עומד על 1,964 ל"י - זה 55% מהשכר הממוצע במשק.

במציאות שלנו זה לא בסדר. לפני כמה זמן הממשלה החליטה שזה יהיה פעמיים בשנה.

ל. דיציאן:

צריכה להיות כאן הערה שאם ישונה דבר שזה ישונה בהתאם.

מ. בוטון:

בחוק הביטוח הלאומי, בכל פעם שמחילים את סעיף 11(ג) הוא עומד בחוקף עד 31.3.

ל. דיציאן:

אין לזה כל קשר לסעיף 11(ג).

מ. בוטון:

בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כתוב: פיצוי כמשמעותו לפי סעיף 11(ג).

י. אליאסוף:

יש שני מרכיבים: יש שכר ממוצע ויש פיצוי. השכר הממוצע נקבע פעם בשנה לפי 3 החודשים האחרונים. מה שנאמר כאן שמוסיפים לזה את פיצוי תוספת היוקר וזה חל עד 31.3.

ל. דיציאן:

או שיש משמעות להחלטות של הממשלה או שיש פלסטר. לגבי השכר הממוצע במשק, הממשלה החליטה שהשכר הממוצע במשק ייקבע פעמיים בשנה. כאן אומרים: 55% שזה ישאר בחוקף עד 31.3 של השנה הבאה. זה בניגוד להחלטת הממשלה. אני רוצה לדעת מהממשלה תשובה ברורה - האם זו סתם החלטה לצורך בחירות, או שזו החלטה ממשית. אם היא ממשית צריך לעגן אותה בחוק.

היו"ר ש. ארבלי:

מדובר על תוספת יוקר שיש לעדכן פעמיים בשנה ולא על השכר הממוצע במשק.

ל. דיציאן:

זה היה במפורש על השכר הממוצע במשק.

ה. זיידל:

הכוונה של חה"כ דיציאן לגבי ההחלטה של ועדת השרים לענייני כלכלה לבחון את ההצמדות פעמיים בשנה במקום פעם אחת בשנה. אנחנו אפילו קבענו 4 פעמים. הוא אומר ברגע שאנחנו קובעים בחוק עד 31.3 של השנה הבאה כיצד יוכלו אחר כך ע"י החלטת ממשלה לתת פיצוי כאשר יתברר שיש אינפלציה.

א. נויבך:

נאמר פה צרוף הפיצוי לאחר שנקבע השכר הממוצע ומדי שנה הוא מתעדכן באופן מוחלט.

ל. דיציאן:

יש הבדל גדול בין הפיצוי לבין השכר הממוצע במשק.

היו"ר ש. ארבלי:

לגבי ההגדרה של השכר הממוצע במשק, מתי זה משתנה - זה אמור בחוק. הוא משתנה ב- 31.3 כל שנה לפי ממוצע של 3 החודשים האחרונים. לדעתי התאריך 31.3 הוא מיותר. אני מציעה למחוק את התוספת הזאת. דין ההחלטה הזאת כדין יתר הגמלאות של המוסד לביטוח לאומי והם צמודים לשכר הממוצע במשק עליהם חל סעיף 11(ג) והוא פועל כל ימות השנה עד מרץ. כלומר, שאפשר לוותר על המילים 31.3.

מ. בוטון:

יש מספר סעיפים בחוק הביטוח הלאומי שאומרים אותו הדבר מה שכתוב פה. היות וזה פרק בחוק הביטוח הלאומי יש צורך באחידות. אם זה לא גורע ולא מוסיף מוטב שזה ישאר. כפי שאמרה היושבת-ראש - שמה שטוב לכל ענפי הביטוח הלאומי טוב גם לענף שירות מילואים. אם זה מיותר פה אז זה מיותר גם שם.

הינו"ר ש. ארבלי:

אני רוצה שחה"כ דיציאן יעשה אבחנה בין השכר הממוצע במשק לבין הענין של פיצוי. אלו שני דברים שונים. אם ניתן למחוק את המילים 31.3 - נמחק זאת.

ט. בוטון:

"הכנסה" - ההגדרה של הכנסה באה כדי להגדיר מאיזה הכנסה ישלמו את התגמול. אנחנו מציעים עד מקסימום התגמול. הסיפה באה לגבי מקרה שחודש אחד יש פחות מהמקסימום וחודש יותר כך שסך הכל לא יעלה על המקסימום.

"תלמיד" - במחשבה שניה אנחנו מציעים למחוק את ההגדרה של תלמיד כי הוחלט שנותנים לכל אדם תגמול מינימום גם מי שאינו עובד או עובד עצמאי, יהיה זכאי לתגמול בשיעור המינימום. לכן ההגדרה של "תלמיד" יש למחוק.

י. אליאסוף:

ואז יהיה צורך להתייחס לסעיף 127(ב).

גם שם נמחק את זה.

ט. בוטון:

סעיף 127סח:

אני מציעה לשנות את הסכום של 5 לירות.

הינו"ר ש. ארבלי:

זהו סכום לאספקה קטנה כמו משחת שיניים, משחת נעליים.

צ. שניידר:

צריך לעדכן את הסכום הזה.

הינו"ר ש. ארבלי:

את ה-5 ל"י השארנו למטרה אחת שהסכום הזה ישמש גם קבלה לצורך הביטוח הלאומי לקבלת התגמולים. איננו רואים כרגע סיבה כלשהי להעלות את זה.

טא"ל הרשקו:

את העקרון קבענו עוד בזמנו שצריך לעדכן את הסכום הזה. חלה התפתחות מסויימת ויש אינפלציה במשך הזמן. הסכום צריך לעמוד על מינימום של 15 ל"י.

הינו"ר ש. ארבלי:

יצא שהוא יקבל פי שניים מחייל בשירות חובה.

צ. שניידר:

אני רוצה לדעת מה זה משרת כחוק. האם יש מישהו שיכול לשרת שלא כחוק? - שנית, אני רוצה שיהיה ברור שזה נוסף על התשלומים מקרן ההשוואה - לפי החוק זה לא ברור. צריך להוסיף את הביטוי נוסף וכן למחוק את הביטוי כחוק.

ל. דיציאן:

אם הוא נפקד או נעדר ללא היתר,

ב. גרינברג:

לענין כחוק - יש אדם שהוא מתייצב ותוך שירותו במילואים הוא נפקד - זו הכוונה

צ. שניידר:

שירות כחוק.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מציעה סכום של 15 ל"י כדי לעדכן את זה לאור ההתייקרויות שהיו מ-1974.

סא"ל הרשקו:

אנחנו דנו והחלטנו שלא מוצדק להעלות את הסכום של 5 ל"י. אם יש הצעה להעלות את הסכום אנחנו מבקשים אפשרות להתייעץ בענין כי מדובר בכספים נוספים. לקחת תקציב נוסף למטרה זו זה יפגע בנושאים אחרים שיכול להיות שאולי הם יותר חיוניים מהדבר הזה.

ה. זיידל:

יש לי שתי הצעות אלטרנטיביות: - (1) להעלות את זה לסכום של 10 לירות. ישנם אנשי מילואים שאומרים אנחנו מקבלים כסף שלא זקוקים לו. (2) - אפשר לכתוב רשאי לקבל.

פ. גרופר:

כאשר מגיע הדיון בנושא של כח-אדם, הנושא האנושי על החייל שמשרת בחובה או במילואים שמתי לב שבדרגות הגבוהות יותר שם מחפשים חסכון מה שפחות. גם על הנושא של הסעת חיילים חיינם - האם אינכם חושבים שכל המסכת הזאת מהאווירון ועד הסנק בלי אותם החיילים האלה אין לזה כל ערך. אינכם חושבים במובן האנושי על החייל ועל האיש במילואים אלא מתחילים לעשות את החשבון של המיליונים. מה זה 100 מיליון לעומת מסכת האדם שצריך להחזיק את זה. בזמנו כאשר זה היה חצי לירה אמרנו בוושה וחרפה. תתייחסו בנדון - ופה בקריאת ביניים אני רוצה לומר - שכואב לי שחייל החובה לא מקבל את זה. כאשר הוא בא הבייתה ההורים נותנים לו - על-חשבוך מי הם נותנים את זה? - עקב המצב המיוחד לוקחים את הבנים שלנו ל-3 שנים. תחשבו יותר על החיילים ועל הכוח האנושי שיש לכם. לכן אני תומך בהצעה של יושבת-הראש.

מ. דרובלס:

כאשר מדובר על תקציב הבטחון והוצאת כספים למטרות אחרות כולם פטריוטים. יחד עם זה בממוצע אדם משרת כ-30 יום בשנה. למרות שהוא מקבל את משכורתו יש לו הוצאה של 1,000 ל"י לפחות. אני אומר את זה מתוך נסיון, זה מתבטא בנסיעות, אוכל וכיו"ב. לחייל במילואים אין אפשרות של הסעה כמו חייל בשירות חובה. הוא נאלץ לנסוע במונית מכיון שאין תחבורה. זה מינימום 1,000-700 ל"י. יתכן שיש כאלה שיכולים להרשות את זה לעצמם ואם כן שיחרמו את זה לקרן הבטחון. אבל ישנן הרבה משפחות שחיות על המשכורת - האם נשלח אותן לסעד? אנחנו צריכים לפצות את אותו החייל במינימום האפשרי והמינימום הוא הסכום שהציעה היושבת-ראש כי זה בקושי מכסה את ההוצאות הנוספות.

ב. גרינברג:

לגבי מי ששרת כחוק במילואים - אנחנו התלבטנו מה פרוש כחוק. אני רוצה להעלות שתי שאלות: (1) התייצבות לשירות מילואים נעשית עפ"י הזמנה. יכול להיות אדם שמתייצב כמתנדב. אם הוא נקרא לשירות מילואים ומתבקש להמשיך כמתנדב זה נקרא כחוק. אבל אם הוא לא נקרא ומתנדב האם זה כחוק? - סעיף 13 של חוק שירות הבטחון מאפשר התנדבות, אבל היא טעונה אישור מגורם מוסמך. ברגע שזה אושר הוא משרת כחוק. אני מציע לא לוותר על המלה "כחוק" אחרת מי שיהיה נעדר מהשירות יהיה גם זכאי.

ל. דיציאן:

אני מבקש להוסיף את המלה "נוסף".

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: להוסיף את המלה "נוסף".
כמו-כן הוועדה ממליצה על סכום של 15

לירות.

ב. גרינברג:

בסעיף 127סח(ג) הייתי אומר: השר באישור
ועדת העבודה של הכנסת, רשאי לשנות את

הסכום הנקוב.

ל. דיציאן:

הוועדה ביוזמתה איננה יכולה אלא זה
צריך להיות ביוזמת הממשלה.

היו"ר ש. ארבלי:

עצם העובדה שעד היום שר העבודה לא
הביא תקנות להעלות את הסכום והסעיף הזה
הממוצע זו העלאה אוטומטית ולא חסדים

הוא רק אחיזת עיניים. הצמדה לשכר
של שר זה או אחר.

מ. בוטון:

(ב) שירת אדם בהתייזבות אחת לא יותר
מיום אחד - לא יהיה זכאי לתשלום לפי סעיף
הבטחון בהתייזבות עם השר לגבי סוגים

קטן (א) אלא אם נקבע בצו שנתן שר
מסויימים של משרתים במילואים.

כך יש תקנות לגבי סוגים שונים של משרתים

כמו טייסים, שאפילו על יום אחד הם מקבלים. אבל לגבי אדם רגיל התייזבות
ליום אחד לא צריך לתת. זו דיעה שהתקבלה גם עלינו וגם על הצבא וגם על
ועדת העבודה.

(ג) השר באישור ועדת העבודה של הכנסת

רשאי לשנות את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א). אני מציע להשאיר לשר את
הסמכות אולי הוא יוכל להוסיף פעם.

סעיף 127סט:

אולי בסעיף הזה אפשר להוסיף את המלה
"נוסף" שהציע חה"כ דיציאן.

סעיף 127ע:

פה נוסף מי שבתכוף לפני שירותו במילואים
היה מובטל הזכאי לדמי אבטלה לפי פרק
1, לא יפחת שיעור תגמולו מדמי האבטלה ליום שהיה זכאי להם ערב שירותו
במילואים. זה סעיף שהעתקנו אותו מחוק. יש הצעה להעביר אותו לתקנות. הכוונה
היא שאם קיבל דמי אבטלה בשיעור שהוא גבוה מהמינימום של התגמול, יקבל
את שיעור דמי האבטלה שהיו מגיעים לו כאילו לא יצא למילואים. באה פה הטבה
לגבי אלה שמקבלים דמי ביטוח גבוהים יותר משיעור התגמולים במילואים.

ל. דיציאן:

אני רוצה להבטיח כאן שאם דמי האבטלה
הם גמוכים יותר מהמינימום המובטח כאן

שהוא יקבל את המינימום לפי חוק זה.

זה כתוב בסעיף (ג).

מ. בוטון:

צריך לכתוב: מבלי לגרוע מהאמור בסעיף
(ב).

ל. דיציאן:

היו"ר ש. ארבלי:

לגבי סעיף צ(ג) יש עניין של דמי אבטלה.
אני רוצה להעת כיצד מחושב העניין הזה של אבטלה, האם זה 3 חודשים או 6 החודשים האחרונים? - ומה בקשר לעניין תוספת היוקר, לגבי אותו איש ששירת במילואים, ובאותו זמן שולמה תוספת יוקר - האם הוא מקבל או לא? - זה שקיבל דמי אבטלה, אילו היה מקבל תוספת יוקר דמי האבטלה היו יותר גבוהים. באותה ההזדמנות אני רוצה לתקן את העוות שהיה קיים.

אנחנו נבדוק את זה.

מ. בוטון:סעיף 127עא:

הסעיף הזה שקיים היום בחוק שירות מילואים אינו שונה. זה בא להבטיח במקרה שאדם יוצא למילואים ובתקופה זו חלה תוספת יוקר שהוא יקבל אותה. מי שברבע השנה שקדמה עבד פחות מ-60 יום ואין לו בסיס יוכל לבחור 3 חודשים שקדמו לפני שרותו במילואים.

ל. דיציאן:

לגבי עובד עצמאי היות ומס הכנסה עד שקובע את השומות זה לוקח 5 שנים ויותר. למעשה הוא ממשיך לשלם בצורה שרירותית כפי שפקיד השומה מחייב אותו לשלם מקדמות. אחר כך בא התשלום לבט"ל וזה נעשה לפי מה שהוא השתכר בשנה הקודמת ולפי זה הוא מקבל את התשלומים מקרן ההשוואה. מתברר בסוף השנה כאשר הכסף שווה חצי שבהצהרה למס הכנסה הוא מצהיר על הכנסה יותר גבוהה - האם הוא יוכל לבקש החזר? - הדברים האלה לא כל כך ברורים. אני מכיר מספר אנשים שבמשך השנה משלמים מקדמות הרבה יותר ממש הכנסה וביטוח לאומי ממשיכים לשלם לפי השומה האחרונה - האם הוא מקבל את הכספים מקרן ההשוואה לפי זה?

מ. בוטון:

עובד עצמאי משלם לפי השומה האחרונה שיש לו אבל הוא משלם בתוספת אחוז שהמוסד קובע, מקדמות חדשיות בדיוק בהתאם למס-הכנסה. לבן הוא מקבל את התגמול לפי הכנסה זו. אם הוא מתקן אחרי זה את השומה הוא מקבל, בכפוף למכסימום, החזר הפרשים לגבי אותה הכנסה.

סעיף 127עב:

בתקנות קבענו תקופה של 60 יום מיום הפסקת העבודה עד ההליכה למילואים, רואים אותו כעובד. את סעיף קטן (ב) אני מציע למחוק ובמקום זה להביא נוסח אחר שאומר אם אדם זכאי מכמה מקורות אז הוא יהיה זכאי עד למכסימום.

לגבי (ג) - גם פה נביא נוסח כללי שיאחד את הכל. אם היה עובד וגם עובד עצמאי יחושב התגמול משני המקורות הכל כפוף למכסימום.

סעיף 127עג:

אם הוא נמנה על הסוג השלישי שהוא לא עובד ולא עובד עצמאי אז הוא יקבל בהתאם.

למעשה הסעיף הזה שקיים הוא קצת מיותר

אבל אני לא מציע למחוק אותו.

אם זה בא להגדיל לא צריך למחוק.

היו"ר ש. ארבלי:

מ. בוטון:

(ב) הורה שר הבטחון לפי סעיף 127עו כי שירות מילואים יהיה שירות חירום תהא הסמכות להתקין תקנות לענין סעיף קטן (א) בידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת. כלומר, הסמכות להגדיל גמלאות בדרך כלל היא בידי שר העבודה. והיה ושר הבטחון יכריז על שירות מילואים כעל שירות חירום הסמכות להתקין תקנות עוברת לידי שר הבטחון בהתייעצות עם שר האוצר ושר העבודה.

סעיף 127עו:

אלו הוראות שבאות להשלים מקרים לא רגילים, שחלק מהזמן היה עצמאי וחלק לא. זו הוראה שקיימת היום בחוק והועתקה לכאן.

סעיף 127עה:

מתי המוסד ישלם?

ל. דיציאן:

מ. בוטון:

זה קשור להוראות הכלליות של המוסד. הוא משלם את התגמול כאשר הוא יכול. אין כיום הוראה בחוק הביטוח הכללי תוך כמה זמן מיום שהוגשה הבקשה שהמוסד צריך לשלם את הגמלה. היום את הגמול המילואים משלמים תוך חודש או 10 ימים. אין תלונות בענין זה. לגבי עצמאיים מבקשים שנקזז את החוב שהם חייבים. לגבי עובד שכיר ישלם המעביד את התגמול, עובד שאינו שכיר המוסד ישלם לו.

ח. פרבר:

כאשר המעביד בעצמו מגוייס אז העובד יכול לגשת ישירות למוסד לביטוח לאומי.

מ. בוטון:

זה כתוב ב-(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות סוגי מקרים שבהם ישולם התגמול לעובד במישרין מאת המוסד, על אף האמור בסעיף קטן (א). למשל, במלחמת יום הכפורים מעבידים רבים שרתו במילואים ואנחנו שלמנו ישירות לעובדים.

סעיף 127עו:

אם יהיה שירות חירום לא יהיה מה שהיה במלחמת יום הכפורים ששילמו לפי מצב משפחתי. קודם כל צה"ל משלם מקדמה בשיעור של מינימום התגמול 55%. שר הבטחון יכול להגדיל את זה. (ב) הוראות לפי סעיף קטן (א) אינן טעונות פרסום ברשומות. אפשר לכתוב: סדרי התשלום יהיו לפי פקודות הצבא.

שפרא יעל:

השאלה אם הכרחי לקבוע את זה בחוק בענין סדרי התשלום. כתוב: ישלם הצבא וזה מספיק.

היו"ר ש. ארבלי:

אפשר לכתוב: עפ"י הכללים שהוא קבע.

הוחלט: לכתוב: לפי הכללים שהוא קבע.

נשאלת השאלה מתי הוא מקבל את התשלום

הנוסף?

עוד נגיע לזה.

מ. בוטון:

מ. בוטון: (ג) המעביד או המוסד, לפי הענין, ינכה את סכום המקדמה ששולם לפי סעיף קטן (א) מסכום התגמול המגיע למשרת במילואים לפי פרק זה.

ל. דיציאן: איך המעביד יודע שיש שירות חירום, איך הוא יודע שהוא קיבל מקדמה אם זה לא פורסם בשום מקום?

צ. שניידר: ברגע שמוכרז מצב חירום אז משלמים לחייל מה-10 לחודש עד 31 לחודש המחאה אחת לאשה והחלק השני עבור המעביד. האשה יכולה ללכת למחרת למעביד ולקבל את ההשלמה, או למוסד לביטוח לאומי. לגבי השאלה אם המעביד יודע שיש מצב חירום או לא - אני מקווה שמי שיושב במדינת ישראל יודע שיש מצב חירום. זה סידור שנלמד לאור מלחמת יום הכפורים.

י. אליאסוף: בנוסח נאמר ישלם הצבא לכל משרת במילואים, אולי כדאי לומר או למי שהוא יורה לשלם? האם הצבא רוצה שבאופן אוטומטי בת זוגו תקבל או למי שהוא יורה?

מ. בוטון: אפשר לכתוב: לפי כללים שקבע הצבא.

צ. שניידר: אפשר להוסיף את המילים: או למי שאיש המילואים יורה לשלם.

י. אליאסוף: הערה שניה - צה"ל לא משלם, אני מציע לאמץ את הנוסחה ישלם לאוצר המדינה כי צה"ל לא משלם כספים.

ש. גוברמן: צריך לנקוט באחידות. צה"ל הוא חלק מאוצר המדינה.

פה זה כספי המוסד. היו"ר ש. ארבלי:

ש. גוברמן: ב-(ד) כתוב שהמוסד יחזיר לאוצר המדינה.

הם עצמאיים בענין זה, התקציב אושר לו וגמרנו. היו"ר ש. ארבלי:

מ. בוטון: אנחנו רוצים שצה"ל ישלם ואנחנו נחזיר להם.

י. אליאסוף: צריך להבהיר שהמקדמה הזאת היא בנוסף לחשולם של 15 ל"י.

זה נאמר בסעיף 127סט. י. שפרא:

מ. בוטון:

סעיף 127עז:

מ. בוטון:
 מדובר במקרה שאדם נקרא למילואים ולא הספיק לעבוד ועוד פעם נקרא לצבא. רוצים שיחשבו לו לפי הפעם הראשונה אלא אם כן לא משתלם לו שיחושב כך.

סעיף 127עח:

ל. דיציאן:
 נניח שיש שעת חירום והאדם הוא עובד עצמאי. הוא יצא לשירות מילואים ואז הוא מקבל מהצבא עד למינימום המקדמה. כאשר הוא בא לגבות את היתרה, אומר המוסד יש לך חוב.

י. אליאסוף:

יש לזה תשובה בסעיפים הבאים.

סעיף 127פ:

מ. בוטון:
 אגב, אדם שמפגר בחשלומו דמי ביטוח לא תפקע זכותו מתשלום ממילואים. היות וזה פרק בתוך חוק הביטוח הלאומי יש סעיף שהמוסד רשאי לקזז כנגד כספים שמגיעים לו מהביטוח. יש הנחיות פנימיות איך לקזז כספים. לגבי שעת חירום יש הנחיות שלא מקוזזים או שמקוזזים חלק קטן - אבל זה לא בחוק.

ל. דיציאן:

אני מדבר על ניכוי החוב. הוכרזה שעת חירום והאדם יוצא לתקופה ארוכה. היינו עדים לכך במלחמת יום הכפורים. בינתיים משלמים לו את המינימום שהוא די קטן, 55% מהשכר הממוצע במשק שזה היום 2,000 ל"י. הוא משום מה חייב למוסד כספים. הוא עכשיו איננו עובד והמוסד יכול לקזז לו. שיהיה כתוב במפורש אם מישהו נקרא לשירות מילואים בשעת חירום לא יוכלו לקזז יותר מ-20% מהסכום. מוכרחה להיות הגבלה בחוק ולא לפי הוראות כלליות.

מ. בוטון:

זו הערה שאינה נוגעת לסעיף הזה. סעיף 127עט מדובר שהמוסד רשאי לנכות מהסכומים שהוא צריך להחזיר למעביד. השאלה שלך היא לגבי עצמאיים שחייבים בדמי ביטוח ובאים לבקש השלמה.

ל. דיציאן:

המשפחה באה ומבקשת השלמה.

היו"ר ש. ארבל:

השאלה היא אם צריך לנכות כאשר האדם נמצא בשירות מילואים או לחכות עד שהוא ישתחרר. שנית - אם כן, השאלה אם צריך לעשות את זה בבת-אחת או בהדרגה.

י. ערד:

הרבה אנשים שירתו במילואים פחות מחודש ולכן צריך להקטין את הזמן.

מ. בוטון:

כולם עוררו את זה ועל כולם התקבלה הדיעה. בענין של קיזוזים זה לא דבר שאפשר לעגן אותו בחוק - יש בו הרבה קומבינציות וזה לא מתייחס רק למילואים.

ל. דיציאן:

אין לזה קשר עם הסעיף הכללי כי מדברים על שעת חירום.

מ. בוטון:

בסעיף 139 בחוק הביטוח הלאומי ניתנת סמכות למוסד לקזז במגבלות מסוימות. במסגרת ההוראות שהמוסד מוציא לפקדי התביעות יש הוראות לקזז. אני מוכן פה להתחייב בוועדה שבמסגרת ההוראות האלה תינתן הוראה שבשעת חירום לא יקזזו כספים כאשר האדם עדיין במילואים ולאחר מכן 20%. אני אביא את העניין הזה לישיבה הבאה.

היו"ר ש. ארבל:

תביאו לנו הצעה שתניח את הדעת.

ש. קפיטובסקי:

בדרך כלל כאשר משלמים לא בשעת חירום אז הקיזוז נעשה מהסכום הכולל מהתגמול המכס-ימלי. פה יש תשלום של 2,000 ל"י שכבר לא נוכל לקזז ממנו. כלומר, מדובר לגבי היתרה שהיא 45%.

היו"ר ש. ארבל:

תחשבו על כל הנושא הזה.

בעניין הנערים - אנחנו התקנו תקנות. מה

יהיה גורלם של התקנות האלה?

מ. בוטון:

השר פרסם כבר והם מקבלים לפי זה.

היו"ר ש. ארבל:

האם הן נשארות בתוקף?

מ. בוטון:

כן.

היו"ר ש. ארבל:

אני זוכרת שהיה ויכוח לגבי 0.25 שלא יעלה לגבי 0.5 בקשר לשרותי רווחה. אני רוצה שתקחו בחשבון שהויכוח יתעורר מחדש.

י. שפרא:

אנחנו רוצים לבדוק את עניין חוק ההתישנות. לפי חוק שירות מילואים תגמולים אדם שלא הגיש תביעה יכול להגיש אותה במשך 7 שנים. אם מתאחדים עם הביטוח הלאומי חל עליהם סעיף שמורידים את זה מ-7 שנים לשנה. לגבי עצמאיים זה עלול להיות קשה. אנחנו מבקשים להעלות את החקופה. נגבש הצעה יוחר ברורה בעניין זה.

היו"ר ש. ארבל:

תחשבו על מחיקה של 0.25 - אם זה יעלה בשביל מה ההגבלה הזאת?

מ. בוטון:

נבדוק אם ניתן למחוק את סעיף (ב).

היו"ר ש. ארבל:

גם החלק השני של 0.5 אין לו מקום.

י. ערד:

הסכום הוא מעל ומעבר ממה שעשינו בשנים קודמות. אם נשאיר פתוח זה רק יזיק.

י. אליאסוף:

0.25 הוא גם לגבי (1) וגם (2).

מ. בוטון:

אפשר לכתוב אותו רק לגבי שירותי רווחה.

האם נעשו פעולות נסיוניות?

לא נעשו.

היו"ר ש. ארבל:

מ. בוטון:

הישיבה ננעלה בשעה 11.15